

Dankuly Csaba

A LÁTHATATLAN ELLENSÉG

– Álomelbeszélések és valós történetek –

HÉTVÉGÉK ÉS HÉTKÖZNAPOK

A hétvégeken kellett bejárnom dolgozni, szombaton és vasárnap. A hét többi napján szabad voltam, azt csinálhattam, amit akartam. Többnyire kölcsönkéréssel teltek a napjaim, mert havi nyolc nap melőből ki tud megélni. A munkahelyemen az volt a feladatom, hogy egy üres szobában 8, de gyakran 9-10 órán keresztül elgondolkozzak rendre a hétfőmön, a keddemén, szerdámön, csütörtökömön és péntekemen, vagyis azon, hogy mire fordítom az üres hétköznapjaimat. Egyszer se mentem át a teszten, amiből arra következtettem, hogy rosszul gondolkoztam el, vagy helytelenül töltöttem a napjaimat. Senkivel nem kellett közöljek semmit, nem kellett benyújtsak semmiféle beszámolót, a fejemre illesztett sisakon keresztül olvasták a gondolataimat. Az ülésekért rendszeren kifizettek, időnként prémiumot is adtak (valószínűleg a kitartásom jutalmazták), de nem történt lényegesebb változás: nem tettek át öt munkanapra és két pihenőre. Egyszer aztán áldozatot hoztam: egész héten nem kértem kölcsön. A hétvégén mégis elbukhattam a vizsgát, mert minden maradt a régiben. Még nagyobb áldozatot hoztam: az életemet kockáztatva egész hónapban nem kértem kölcsön. Semmi változás. Az adósságaimat kell törlesztenem, semmi kétség,

jutottam el a felismerésig. Kuporgatni kezdtem, amiből apránként sikerült megadnom az összes tartozásom. Csontsoványra fogytam közben, egyik hétvégén aztán alig bírtam már bevonzolni magam a munkahelyemre, ahol, ahogy a terembe léptem, és épp a fejemre akartam illeszteni a sisakot, egy meghatározhatatlan irányból jövő meghatározhatatlan nemű hang annyit közölt velem: BINGÓ.

Arra ébredtem, hogy hétfő van, és be kell mennem dolgozni: a feladatomban az, hogy egy üres szobában 8, de gyakran 9-10 órán keresztül elgondolkozzak rendre a szombatomon és vasárnapomon, vagyis azon, hogy mire fordítom az üres hétvégéimet.

PIHENÉS

*„...legvégül megláthatná, és szemlélhetné a Napot,
[...] önmagát a Napot, eredeti helyén és mivoltában.”
(Platón)*

Most már nem tart sokáig, hamarosan kiérünk ebből a pusztából. A bakancsunk alatt meghatározhatatlan állagú és összetételű törmelék csikorgott-ropogott. Még éjszaka indultunk, hogy biztonságos fedezékbe jussunk, mielőtt felkel a gyilkos Nap. Hajnalodott. De előttünk még mindig csak a sík terep. Ezért is éreztem nevetségesnek, s egyben kétségbeejtőnek és kétségbeesettnek a társam bizakodónak-biztatónak hangzani akaró megjegyzését. „Itt fogunk megdöglenni.” „Dehogy, szedjük a lábunkat, ha már elindultunk, csak élénk jön valami.” „Jön egy frászt, akkor már rég élénk jött volna, legalább jelöltünk volna ki egy biztos útirányt.” „Ja, igen, ha az összes könyvtár nem égett volna porig, mielőtt legalább egy nyavalyás térképet kimenekítettünk volna, és nem csak a bőrünket mentjük. Ezen az egyenletesen lapos

területen még tájékozódni se lehet, lehet, hogy körbejárunk.” „Akkor is jobb, mint a barlangban elpusztulni, a növekvő zsúfoltságban, élelemhiányban és bűzben.” „Mintha nem volna mindegy, hol dobod fel, ha már úgylis fel kell dobnod; szerintem ülünk le, és várjuk be a felkelő Napot, legalább részünk lesz egy borzalmasan szép látványban, ha csak egy pillanatra is.” „Jó, ülünk, csak aztán meg ne bánjuk.” „Mintha lenne még mit megbánni; de legalább pihenten fogadjuk.” „Ahá, mintha lenne még értelme.”

MENEKÜLÉS

Mikor kiértem a vasútállomásra, fellélegeztem. Illetve reméltem, hogy fellélegezhetek végre. Mert egy sarokház mögé bújva azért visszaleselkedtem a mellékcúba, amelyből érkeztem, hogy sikerült-e leráznom féltékenységtől őrző üldözőmet. Csend volt, és sötét, és szemerklét az eső. Csak a saját lihegésemet hallottam. Részeg voltam, és betépett, nem is tudom, hogy jutottam idáig. Füleltem, meresztettem a szemem, ám hiába, a légzésem minden zajt elnyomott, a szemüvegemet meg elveszítettem menekülés közben. Nem volt tanácsos tovább álldogálni és bevárni, amíg tényleg rám találnak, úgyhogy gyorsan átkeltem a síneken, és az állomással szemközti betonkerítés mögé húzódtam. Onnan valamennyire be lehetett látni a teret a peron egyetlen működő villanyoszlopának tompa fénykörében, és azt is figyelemmel kísérhettem, érkezik-e vonat, mikor és melyik irányból. Szinte mindegy volt persze, merre tartóra szállok fel, csak minél előbb el innen. Próbálom felidézni az előzményeket, miként is kerültem ebbe a városba, minek is. Nyilván valami buli. Meg egy csaj rémlett fel aztán, aki hajnal felé, amikor a legtöbben már hazatámolyogtak, vagy ki amerre bírt, a párja meg

valahova épp eltűnt, homályos értelmű kiselőadást tart két idióta hódolójának – habár én inkább behódoltnak éreztem magam –, nekem meg a tesómnak, a párválasztásról. Ami a legfélelmetesebb, de egyben a legnevetésesebb, pedig iszonyatos volt a tétje: bárhogy erőltettem is most az agyam, nem villant be, ki is az üldözőm: a tesóm, vagy a lány barátja? – a tesóm és a lány barátja? – a lány barátja üldözi a tesómat, aki engem üldöz? – vagy mindkettőnket a lány barátja üldöz? – esetleg mindhárman a lány elől menekülünk?

VÁLASZTÁS

Ülünk egymás mellett a díványon, mint két kisdíák, a lány meg velünk szemben fürdőköpenyben, kibontott, vizes haját törölgetve azt magyarázza, miért tetszik neki jobban a tesóm cipője, mint az enyém: bár a pirosat is imádja, annak a szürkének mégiscsak jobb az alakja, a szabása, kényelmesebbnek, praktikusabbnak is tűnik, azt szívesebben hordaná. A helyzetben az az érdekes, hogy mindkét cipőt én vettem, nekem a szürke kellett volna, a döntést viszont a tesómra bíztam, neki pedig szintén a szürkére esett a választása. Mikor újra felnézek, azt látom, a lány anyaszült meztelen már, de aztán rájövök, hogy válltól felfelé láttam hirtelen, valójában egy szál pánt nélküli kombinében van, zilált haja a nyakába lóg, lefekvéshez készül. Úgy érzem, most már illene értenem az üzenetet, itt valamelyikünknek mennie kell, és nem kérdés, hogy kinek. De nem mozdulok, a méltóságom nem engedi, meg valamiféle dac, nyilván féltékenység is, várom, mi lesz. Megy és főz egy kávét, mondja végül, mint aki időt

ad, reggel álmosan nem jó bajlódni vele, majd
termoszba tölti, hogy egészen forró maradjon.
Ja, s hány személyre legyen, kérdi még az
ajtóból visszafordulva, vérforraló mosollyal.

DONOR

Az orvosnak öltözött férfi mindenkiből
kitépett egy darabot. Az ember odatartotta
valamelyik tetszőleges testrészét, karját, lábát, kézfejét,
amit akart, ő meg valami eszközzel gyors mozdulatot
tett. Messziről még úgy láttam, oltást ad. Az utcán
ment az egész, a szabad ég alatt. Nem voltak túl sokan.
Én valamiért az arcomat tartottam oda, gondoltam,
ha a pofont kibírja, akkor az oltást is. Az orvos
odahajolt és kicsipentett belőlem egy jókora
darabot. Felszisszentem, az arcomhoz kaptam,
lucskos lyukba nyúltam. A csipeszről majdnem
féltenyérvnyi bőr- és húscsapat lógott, amit
egy műanyag zacskóba pottyantott, mint valami
tárgyi bizonyítékot. Ne izguljak, mondta,
hamar begyógyul, de nem tett rá se sebtapaszt,
se semmilyen szert. Anyám, aki velem volt, és
aki nem állt be a sorba, méltatlankodott,
hogy mégiscsak arcátlanság, hogy nem veszik
nyilvántartásba a donorokat. Igaza volt, senkitől
nem kérték a személyijét, nem íratlak alá senkivel
semmilyen hivatalos papírt. Ilyenkor nem illik
kicsinyeskedni, csitítgattam mégis. Egy francot
nem, hajtogatta, az orvos viszont már nem figyelt
ránk, mintha ott se lennénk. A lyuk eléggé fáj,
de ki tudtam dugni rajta a nyelvem a járóelőkre,
nem csúfondárosságból, inkább örömben,
nézzék, én segítettem! – igaz, fogalmam sem volt, miben.

PROGNÓZIS

„Próbáltam előre nézni, de hát kilátás csak a holnapra esett, a holnap meg ugyanez a nap, vagyis hát megint egy pont ugyanilyen nap – már szerencsés esetben, persze.” (Kertész Imre)

Épp az órára néztem lopva, amikor sietve megérkezett. Két oldalról cuppantott egyet-egyét a levegőbe, mintha arcon csókolna, aztán visszatolta szájbugiját a szájára, az orrát szabadon hagyva, hogy lélegzethez jusson, vagy talán, hogy ne kelljen szívnia a saját szájszagát. Nem kért elnézést a késésért, én pedig nem kértem számon rajta. A magam bugiját én is így hordom, sokszor csak az államra húzva, hogy bármikor rá tudjak gyűjtani, ne kelljen állandóan le-fel huzigálnom. Csak olyankor tolom fel, amikor felbukkan egy rendőrautó. A város kihalt, pedig nincs se vasárnap, se ünnepnap. Ítéletnap se, legalábbis – hivatalos információk szerint – egyelőre. Ketten megyünk a temetőien üres, alkonyian napfényes utcán, mely nem is a fák, hanem a világra telepedő fertőzésveszély árnyékától tűnik súlyosan sötétnek. Nem beszélgetünk, nem tudjuk, hova megyünk, előzetesen nem egyeztünk meg semmilyen irányban, semmilyen célban, csak elindultunk az épp előttünk húzódó járdán, talán nem is érdekelte egyikünket sem, hol kötünk ki. Kocsmák, bárók, teraszok kizárva, mert mindegyik zárva. Az utca egy sétányba torkollik. A sétány nem túl hosszú. Amikor a végébe érünk, visszafordulunk, aztán a másik végében megint vissza. Sétálunk a sétányon, hisz azért sétány. Nem érünk egymáshoz, nem fogjuk egymás kezét, nem ölelkezünk, nem csókolózunk. Mint két, több éve házasságban élő egyén, akiknek nincs már szükségük szavakra, gesztusokra, hogy megértsék egymást, vagy hogy nehogy félreértsék egymást. Egyre jobban sötétedik. Teszünk még pár kört, majd szó nélkül bekanyarodunk az utcába, amelyből

érkeztünk. Az egész utat a találkahelyig csendben tesszük meg. Ott elbúcsúzunk. Ő letolva a bugyiját, két oldalról cuppant egyet-egyed, mintha arcon csókolna, én kifújva a füstöt, két oldalról ugyanúgy csókot imitálok. Lopva az órára nézek. Percre pontosan ugyanannyi ideig sétáltunk, mint tegnap és tegnapelőtt és azelőtt, és amennyit valószínűleg holnap és holnapután és ki tudja még meddig fogunk sétálni.

2019–2020

*Dicső Eszter Nóra (HU): Játsszunk?, 2023
(100 x 70 cm, szitanyomat). Partiumi Keresztény Egyetem díja*